

KNIHY KNIHOVNY KUNŠTÁTSKÉ

Kdo je Zdeněk Svěrák, nemusím dlouze vysvětlovat. Víte to lépe než já, který nesleduji cvrkot v médiích, v nichž kdo není, jako by nebyl. A pan Svěrák tam je často. Je to umělec všestranný a obdivovaný, oceněný Oscarem za film Kolja. Takže formát mimořádný. Některé jeho texty písní zlidověly, napadají mi hudební kýče Holubí dům či Severní vítr je krutý. (Ano, ten je krutý, ale z jiných důvodů.) Divadlo Jára Cimrmana, či Nealkoholickou vinárnu U pavouka netřeba připomínat. Takže výborný herec, scénárista... Tvrdit něco jiného, by bylo pošetilé. Nyní vydal Zdeněk Svěrák knížku povídek. Témata jsou přesně volená, najdou si neomylně svoji cílovou skupinu. Třeba sraz spolužáků, mixující dojemnost, lidskou odvahu a „nenadálé“ odhalení přísného pana profesora po čtyřiceti letech. Ano, byl to posedlý erotoman, účastník skupinového sexu... Jinde je navozena – mírně, DOST mírně – atmosféra hrabalovská. Nymburk, nádraží, strojvedoucí, Lázně Poděbrady, ba i ta zaručená mast na růst ňader nechybí. Hrabalovské kulisy ovšem náladu samy o sobě nenavodí, je to sladkobolné až k závěrečné vraždičce, která je vzápětí popřena, odehrála se jen ve snu. Škoda! Inu, laskavý spisovatel. Hladič duší... Vůbec, jako bych to už někde četl, odněkud znal – a to je právě nejspíš pro úspěch to nejlepší. Povídka o taxikáři variuje starou říkačku – „Na ojetí seděl oják a pil odu s odoodu...“ Vstupní číslo sbírky povídek zase připomíná jistý slovenský bestseller, v němž duševně nevyvinutý chlapec Samko Tále vypráví poeticky, trefně a ovšemže nekorektně své radosti a strasti. Já vím, je to všechno napsáno brilantně a úsporně, nejde o nadstavovanou kaši, postřehy jsou odpozorovány ze života. A přece mám po dočtení pocit jako po včerejším televizním programu: nevím už, co včera dávali, ne a ne si vzpomenout. Je to ve mně jaksi rozpuštěno a vypuštěno, nic si pro sebe uvnitř neodnáším. Možná moje chyba? Možná. V povídce *Ujetá láska* (s dobrým koncem, těšte se čtenářky!) pracuje hrdina v reklamní agentuře, kde vymýšlí slogany. Nedávno jsem tu recenzoval úspěšnou knížku Emila Hakla, která začíná rovněž v reklamce a jejíž protagonista má stejné povolání. Jak je ale Hakl proti Svěrákovi nesentimentální; Vidí ostré hrany světa pravdivěji, dá se mu uvěřit.

V poslední povídce je pan Šajba postižen „dvojím viděním“. Každým okem vidí samostatně, každé pracuje sólově, výsledkem je svět viděný dvakrát. Proč, říkal jsem si při četbě, proč autor přišel s tímhle nápadem, který zná každý, kdo se alespoň jednou řádně opil? A až na konci tohoto textu, který jako by parodoval Roalda Dahla, jsem se to dověděl. V postelové scéně s krásnou Švédkou Šajba vidí zároveň dvě ženy a prožívá tak pověstnou „švédskou trojku“. Opravdu báječný nápad. Škoda jen, že v předcházející pojízďce sáněmi s rolničkami nemohla být zapřáhnutá jako předzvěst následujících rajských zážitků ruská trojka. Dvojité vidění by totiž předpokládalo jednoho a půl koně v postroji. Ano, ruská trojka není švédská trojka. Švédská trojka není přestrojka. A tak vám tedy k vaší knížce, pane spisovateli, pěkně blahopřeji. Vít Ondráček

SVĚRÁK Zdeněk, NOVÉ POVÍDKY, Praha, Fragment, 2011.